

گزینه‌های مقابله با تحریم

صندوق، سپر تحریم

مصاحبه ماهنامه «اقتصاد ایران»، با آقای سید کمال سیدعلی، مدیر عامل صندوق ضمانت صادرات ایران

اقتصاد ایران: ارزیابی شما از تأثیر تحریم‌ها بر صادرات کشور چیست؟

اصولاً تحریم علیه کشورها در دو حوزه تجاری و مالی اعمال می‌شود که در حوزه تجاری می‌تواند به صورت محدود یا جامع بوده و بر تجارت کالا یا خدمات واقع گردد. در حوزه مالی نیز، عمده تحریم‌ها بر روی فعالیت‌های بانکی و بیمه‌ای، به ویژه انتقال ارز می‌باشند. بدین

رهنمون سازند.

ترتیب، ریسک‌های جدید تجاری و سیاسی به وجود آمده و یا ریسک‌های قبلی تشدید می‌گردند. بر همین اساس، تحریم‌های مالی و تجاری علیه ایران، محدودیت‌هایی برای صدور خدمات فنی و مهندسی و پیمانکاران کشورمان دربرخواهند داشت. اما نکته مهم و اساسی، وجود و یا عدم وجود این تحریم‌ها و محدودیت‌ها نیست، بلکه مهم، نحوه مدیریت ریسک‌های موجود و راهکارهای تبدیل این تهدیدها به فرصت‌های تجاری جدید است. همان‌طور که استحضار دارید، ماهیت وجودی مؤسسات بیمه اعتبار صادراتی و سرمایه‌گذاری - همانند صندوق ضمانت صادرات ایران - پوشش همین ریسک‌های سیاسی و تجاری است که بعضاً در نتیجه تحریم‌ها حادث می‌شود.

اقتصاد ایران: از دیدگاه شما چگونه می‌توان آثار این تحریم‌ها را کنترل و مدیریت کرد؟

برای مدیریت آثار تحریم‌ها، ابتدا باید شناخت درستی از ماهیت و دامنه تحریم‌های اعمال شده داشته باشیم. در خصوص ایران، تحریم‌های سازمان ملل برای کلیه کشورها لازم‌الاجرا می‌باشند. تحریم‌های ایالات متحد برای نهادها و شهروندان آمریکایی اجباری بوده و شرکت‌های خارجی باید بین روابط تجاری و مالی با آمریکا و ایران، یکی را انتخاب نمایند. تحریم‌های اتحادیه اروپا هم که در اوایل مرداد تصویب شدند، برای کلیه کشورهای عضو این اتحادیه اجباری هستند. البته مجموعه‌ای از اقدامات زنجیروار توسط برخی کشورها به صورت پراکنده و به دلیل هراس از تیرگی روابط با کشورهای مورد اشاره صورت گرفته‌اند و حتی بعضاً برخی از کشورها تحت تأثیر ایالات متحد آمریکا، محدودیت‌های دیگری فراتر از تحریم‌های این کشور اعمال می‌کنند. در حال حاضر، تحریم‌ها علیه ایران بیشتر در حوزه

داشته‌است؟

البته همان‌طور که قبلاً هم اشاره شد، اصل وجودی و رسالت صندوق ضمانت صادرات، حمایت از صادر کنندگان برای مقابله با همین ریسک‌های سیاسی و تجاری و تحریم‌ها است، لذا برنامه جدیدی نیاز نیست. از این رو، توجه صادر کنندگان به روش‌های نوین ایجاد حاشیه امنیت در تجارت بین‌الملل از طریق اخذ پوشش‌های بیمه‌ای و تضمینی صندوق، کفایت می‌کند. البته در صورت دشوار شدن شرایط صادر کنندگان، برنامه‌هایی در جهت کاهش بیشتر نرخ کارمزدها، سهولت در تخصیص مستقیم وام‌های صادراتی کم‌بهره، تسهیل امور مربوط به واردات مواد واسطه‌ای و سرمایه‌ای و مواد اولیه که در نهایت منجر به صادرات خواهند شد و حتی الزام صادر کنندگان به اخذ پوشش‌های بیمه‌ای صندوق، می‌تواند بسیار چاره‌ساز باشند و در دستور کار قرار گیرند.

اقتصاد ایران: آیا برای پوشش ریسک تحریم‌های بانکی هم چاره‌اندیشی شده‌است؟

هنوز بانک‌های زیادی در سراسر جهان با سیستم بانکی کشور همکاری و مراد دارند، ولی با توجه به احتمال توسعه تحریم‌ها، ساز و کارهای تجارت بر مبنای حساب باز و پوشش‌های بیمه‌ای صندوق برای اطمینان از وصول مطالبات از خریداران خارجی، عملیات پرداخت و انتقال وجوه از طریق صرافی‌ها و قبولی حواله‌جات و برات - با تأیید و تضمین صندوق - می‌تواند به عنوان روش‌های جایگزین در دستور کار صادر کنندگان قرار گیرند.

اقتصاد ایران: صندوق ضمانت صادرات ایران در چه حوزه‌ها و کشورهایی برای پوشش ریسک ناشی از تحریم‌ها، از صادر کنندگان خدمات فنی و مهندسی حمایت می‌کند؟

اتخاذ سیاست باز پوششی نسبت به هم‌تایان در سطح بین‌المللی، باعث شده صادر کنندگان در مبادلات تجاری خود با اکثر کشورها، از پوشش‌های صندوق بهره‌مند گردند. البته همان‌طور که استحضار دارید کشورها با توجه به توان بازپرداخت و بسیاری از شاخص‌های اعتباری دیگر در صندوق، در دسته بندی ۷ گانه (از گروه یک یعنی کم‌ریسک‌ترین تا گروه ۷ یعنی پُرریسک‌ترین) قرار می‌گیرند و در این رتبه بندی‌ها، قطعاً روابط تجاری و اقتصادی مناسب فی‌مابین کشورهای دوست، مسلمان، همسایه و دارای مشترکات سیاسی، اقتصادی و فرهنگی لحاظ می‌گردند. لذا صادر کنندگان خدمات فنی و مهندسی می‌توانند فارغ از مسایل تحریم، در بازارهای دارای ریسک‌های سیاسی و تجاری از پوشش‌های صندوق استفاده نمایند.

اقتصاد ایران: متشکریم. ■

تجاری و به شکل محدود و مالی - به ویژه بانکی - اعمال شده‌اند. به طور کلی، همکاری نزدیک بخش‌های مختلف دولتی و فعالان بخش خصوصی، نظارت دقیق بر شاخص‌های تحریم و راهکارهای مقابله با آن و البته حمایت دستگاه‌های دولتی همانند صندوق ضمانت، می‌تواند در کنترل و مدیریت آثار سوء تحریم‌ها مؤثر باشند و ما را به داشتن اقتصاد پویا

اقتصاد ایران: به نظر می‌رسد تحریم‌های بانکی بیشترین صدمه را به شرکت‌ها وارد کرده‌اند. راهکارهای مواجهه با این دست از محدودیت‌ها چیست؟

در حال حاضر، به دلیل تحریم‌های بانکی، دلار از مبادلات رسمی ما خارج شده و بعید نیست که اتحادیه اروپا همین امر را در خصوص یورو پیاده نماید. در چنین شرایطی، بهترین راه تجارت، انجام مبادلات از طریق ارزهای محلی نسبتاً با ثبات همانند یوان، درهم، دینار و لیره ترکیه است. راهکار دیگر آن است که با پوشش ریسک‌های موجود در تجارت بین‌الملل از طریق صندوق ضمانت صادرات، سیستم بانکی را از چرخه مبادلات خارج کنیم و به روش‌های قدیمی‌تر تجارت تهاوتی و به صورت حساب باز (صرف وجود قرارداد تجاری فی‌مابین) و قبولی نویسی برات تحت پوشش بیمه‌نامه‌های صادره توسط صندوق روی آوریم. البته در چنین شرایطی، مقوله اعتبار سنجی صندوق از خریداران خارجی که در حال حاضر نیز اجرا می‌شود، اهمیت مضاعفی خواهد یافت. بدین معنی که صندوق پس از معرفی خریدار خارجی توسط صادر کننده، اقدام به ارزیابی میزان اعتبار خریدار می‌نماید و سپس سقف اعتباری خاصی برای انجام معامله به صورت حساب باز و بدون وجود تضمین‌های بانکی به صادر کننده توصیه می‌شود. صادر کننده نیز با بیمه نمودن قرارداد صادراتی با خریدار خود، می‌تواند از بازپرداخت و وصول مطالبات خود با پوشش صندوق مطمئن باشد.

اقتصاد ایران: صندوق ضمانت صادرات چه پیش‌بینی‌هایی را برای حمایت از صادر کنندگان در مقابل این تحریم‌ها